

Naturvernforbundet

SABIMA

NORSK
FRILUFTSLIV

24. november 2017

Norges vassdrags- og energidirektorat, E-post: nve@nve.no

Kopi:

Olje- og energidepartementet, E-post: postmottak@oed.dep.no

Klima- og miljødepartementet, E-post: postmottak@kld.dep.no

Miljødirektoratet, E-post: post@miljodir.no

Statnett E-post: firmapost@statnett.no

Innspill til nettutviklingsplanen for 2017

– Konsekvensutredning av effekter på natur og friluftsliv

Naturvernforbundet, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Friluftsliv, Sabima, Norsk Ornitologisk Forening og Den Norske Turistforening viser til Statnetts nettutviklingsplan for 2017, samt de konsesjonsgitte kablene til Tyskland og Storbritannia, og konsesjonssøknaden for den planlagte Skottlandskabelen «NorthConnect». Våre organisasjoner vil med dette uttrykke vår bekymring over manglende utredning av konsekvenser for natur og friluftsliv. Vi ber om at det gjennomføres frittstående faglige konsekvensvurderinger for planlagt utvikling av nettet, mulig økt effektkjøring i eksisterende kraftverk og behov for utbygging av ytterligere kraftproduksjon som følge av ny europeisk tilknytning. Behandlingen av konsesjonssøknad for Skottlandskabelen bør avvendes inntil en slik vurdering foreligger.

Økosystemene knyttet til elver, våtmarker og vann er under press. Utbygging for kraftproduksjon er fortsatt betydelig, med påfølgende inngrep i norsk vassdragsnatur. Dette kan være medvirkende til et stigende antall landlevende rødlistearter. Utbygging, produksjon og overføring av energi påvirker naturen og derigjennom muligheten til å drive jakt, fiske og friluftsliv

Effektkjøring

Effektkjøring er en svært inngripende måte å regulere vassdrag på. I en rapport fra Multiconsult i august 2017, «Miljøkonsekvenser av effektkjøring i regulerte vassdrag – en kunnskapsoppsummering», heter det i sammendraget bl.a.:

Felles for alle regulerte vassdrag er at effektkjøring gir betydelige negative miljøkonsekvenser for vannmiljøet. Viktige økologiske konsekvenser for vannmiljøet som følge av effektkjøring er stranding av ungfisk, insekter og bunndyr i forbindelse med raske vannføringsreduksjoner. Naturmangfoldloven og vannforskriften har til hensikt å ivareta miljøverdier i vassdragene og kan dermed potensielt komme i konflikt med effektkjøring.

Økt effektkjøring av våre vassdrag vil bli vanskelig å forene med målet om god økologisk status i vannforskriften, og særlig vil dette gjelde effektkjøring av elvekraftverk. Effektkjøring av magasiner kan under gitte forutsetninger ha lav påvirkning på vassdragsnaturen, men det krever streng overvåkning og god kunnskapsstatus i forkant av en slik magasindrift.

Store kunnskapshull svekker muligheten for gode miljøtiltak

Vi vet lite om langtidseffekter for vannmiljø og artsmangfold som følge av effektkjøring. Endringer i populasjonsstørrelse hos noen arter kan medføre kaskadeeffekter eller mer langtidsrelaterte endringer i økosystemer, men dette er lite undersøkt. Det er behov for lange tidsserier av overvåkningsdata for å kunne ta kunnskapsbaserte avgjørelser. Myndighetene skal i henhold til lovverket sette krav om avbøtende tiltak som skal forbedre miljøtilstand og redusere de negative miljøkonsekvensene, både gjennom vilkårsrevisjoner, konsesjonskrav/utbygginger og som en konsekvens av effektkjøring. Dessverre ser vi at miljøkravene som settes i mange tilfeller er svake og utilstrekkelige. I årene fremover vil mer enn 400 kraftverk kunne revideres og få nye konsesjonskrav. Kraftproduksjon for eksport til utlandet må ikke vektlegges i for stor grad i kost-nytte analysene som gjøres i disse prosessene. Kraftutnyttelsen gjennom disse gamle kraftverkene har allerede gitt store økonomiske avkastninger. Tiden er moden for å bøte på dette gjennom vilkårsrevisjoner med miljøforbedringer som hovedfokus.

Krav i lovverk om at natur og miljøkonsekvenser skal utredes

Norsk lovverk har strenge krav til kunnskapsinnhenting og vurdering av natur- og miljøkonsekvenser for ulike planer og tiltak. Dette gjelder blant annet vannressursloven, naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven, og det er strenge krav til kunnskapsinnhenting for å nå målene om god økologisk status i henhold til vannforskriften. Vi forventer at det gjennomføres tilleggsutredninger i arbeidet med NorthConnect, der også nullalternativet utredes, slik KU-forskriftens § 21 og § 27, i tråd med naturmangfoldloven § 7, pålegger.

Oppsummering

- Ingen nye konsesjoner må gis til flere utenlandskabler eller til effektkjøring av norske vassdrag, inntil et betydelig kompetanseløft er gjennomført.
- De må gjennomføres en grundig konsekvensutredning av effektene Statnetts nettutviklingsplan kan ha på natur og friluftsliv
- Statnett må pålegges å stanse videre utvikling av sitt kabelprosjekt til Storbritannia inntil konsekvensene for naturen er klarlagt.
- Vassdrag der det allerede er gitt konsesjon til effektkjøring må underlegges grundige konsekvensvurderinger og langtidsstudier av biologisk mangfold og økologiske effekter.

Med vennlig hilsen

Nils Øveraas, generalsekretær Den norske Turistforening
Lasse Heimdal, generalsekretær Norsk Friluftsliv
Espen Sjøilen, generalsekretær Norges Jeger og Fiskerforening
Maren Esmark, generalsekretær Norges Naturvernforbund
Christian Steel, generalsekretær Sabima
Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær Norsk Ornitologisk Forening